

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовано комисију 19. 04. 2017. Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Др Зорица Бечановић Николић, ванредни професор за ужу научну област Општа књижевност (19. 11. 2013), Филолошки факултет Универзитета у Београду, ментор</p> <p>2. Др Биљана Дојчиновић, редовни професор за ужу научну област Наука о књижевности (22. 06. 2016), Филолошки факултет Универзитета у Београду</p> <p>3. Др Магдалена Кох, ванредни професор, ужа научна област: словенска филологија (1.10.2011) Факултет пољске и класичне филологије, Институт словенске филологије, Универзитет Адам Мицкијевич у Познању (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej, Instytut Filologii Słowiańskiej, Pracownia Genderowych i Transkulturowych Studiów Bałkanistycznych)</p> <p>4. Др Милица Винавер-Ковић, доцент за ужу научну област Романистика (16. 04.2013), Филолошки факултет Универзитета у Београду</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Владимир Зоран Ђурић</p> <p>2. Датум рођења, општина, република: 25.01.1986. Београд, Република Србија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив дипломског мастер рада: 28. 06. 2011, Београд, <i>Теме љубави и пријатељства у Ла Бријеровим „Карактерима“</i></p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање мастер професор француског језика и књижевности: Француска књижевност (класицизам)</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<i>Стваралаштво српских списатељица прве половине XX века у контексту француске књижевности и културе</i>
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Тема истакнута у наслову докторске дисертације Владимира Ђурића *Стваралаштво српских списатељица прве половине XX века у контексту француске књижевности и културе* обрађена је, анализирана и критички преиспитана на 286 страна, без библиографије и именског регистра. Тексту дисертације претходе резимеи и кључне речи на српском, енглеском, руском и француском, на осам непагинираних страна, а потом **Садржај** са означеним насловима поглавља и потпоглавља и са одговарајућим бројевима страна, на следеће три непагиниране стране. Поглавље под насловом **Увод** изложено је на страницама 1-8 и у њему аутор позиционира своје истраживање у односу на претходну академску, научну и стручну литературу, која је у вези са његовом темом, а која је објављена у оквирима српске и југословенске романистике и компаратистике. У „Уводу“, потом, издваја посебан угао свога испитивања француско-српских културних веза, а то је *женско стваралаштво, у области књижевности и филозофије у првој половини двадесетог века*. Потом наводи о којим ће ауторкама бити речи (Јелена Димитријевић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић и Јулка Хлапец Ђорђевић) и образлаже свој избор. На крају „Увода“ аутор даје кратак преглед садржаја сваког од шест поглавља и „Закључка“.

Прво поглавље, под насловом **„Статус француске књижевности и културе међу српским списатељицама прве половине XX века“** изложено је на страницама 9–42 и подељено на шест потпоглавља: 1.1 „У освит двадесетог века: Анђелија Поповић и Јелица Беловић Бернаджиковска“ (стр. 10-12), 1.2. „Библиографија књига женских писаца“ (стр. 13-19), 1.3. „Српски књижевни гласник“ (стр. 19-24), 1.4. „Стваралачки почеци у поезији: француска надахнућа Данице Марковић, Десанке Максимовић и Драге Илић“ (стр. 25-37), 1.5 „Српски књижевни гласник још једном“ (стр. 37-38) и 1.6. „Културни „пресек“ Властоја Алексијевића“ (стр. 39-42).

Друго поглавље, под насловом **„Методолошке основе: француска компаратистика, имагологија и интертекстуалност“** налази се на странама 43–62 и састоји се од четири потпоглавља: 2.1 „Од утицаја до интеркултуралности“ (стр. 44-48), 2.2 „Имаголошке поставке и кључни појмови“ (стр. 48-54), 2.3 „Интертекстуална истраживања“ (54-59) и 2.4. „Аналогије и женска књижевност: homo androgynus, homo gynandronus, homo universalis ?” (стр. 59-62).

Треће поглавље, насловљено **„Јелена Димитријевић и француска књижевност и култура“** изложено је на странама 63–158 и обухвата тринаест потпоглавља: 3.1 „Фиктивна двојница Јелене Димитријевић: госпођица Д'Ангулем“ (стр.65-67), 3.2 „Полифони идентитет“ (стр. 67-68), 3.3 „Дискурзивна интертекстуалност: лектира“ (стр. 69-71). 3.4 „Језичко-лексичке варијације 1“ (стр. 71-74), 3.5 „Културна „пресликавања““ (стр. 74-76), 3.6. „Језичко-лексичке варијације 2“ (стр. 76-77), 3.7. „Расин у Јерусалиму“ (стр. 77-79), 3.8. „Имплицитни интертекст и дубинске аналогије“ (стр. 79-80), 3.9 „Јелена Димитријевић у француском *Речнику књижевности*“ (стр. 80-81), 3.10 „Поезија Јелене Димитријевић на француском језику“ (стр. 81-94), 3.11 „Јелена Димитријевић и француски путописци (Шатобријан, Ламартин, Нервал, Готје, Флобер)“ које у себи садржи дванаест поднасловима обележних краћих проблемских целина (стр. 81-136), 3.12 „Јелена Димитријевић и Пјер Лоти“ (стр. 136-157) и 3.13. „Општи поглед“ (стр. 157-158).

Четврто поглавље носи наслов **„Исидора Секулић у дијалогу са актуелним француским темама: француске варијације и (ко)вибрације“** (стр. 159–215) и састоји се од четири потпоглавља разуђена у мање целине 4.1. „Есејистичка интертекстуалност: *Французи, они, они...*“ (стр. 161-186), 4.2. „Уметничка проза Исидоре Секулић у интертекстуалном дијалогу“ (стр. 191-213), 4.3. „Фрагменти Исидоре Секулић“ (стр. 213-215) и 4.4. „Општи поглед“ (стр. 215).

Пето поглавље је насловљено **„Ксенија Атанасијевић у контексту француске филозофске и моралистичке књижевности“** (стр. 216–251) и садржи четири потпоглавља 5.1 „Филозофски фрагменти“ (стр. 221-230), 5.2. „Књига о Паскалу: 'најпотреснија драма сазнавања“ (стр. 231- 237), 5.3. „Ангажовани дискурс и новинарска активност“ (стр. 237-251) и 5.4. „Општи поглед“ (стр. 250-251).

6. Шесто

поглавље под насловом „Јулка Хлапец Ђорђевић и жена у модерној француској књижевности и култури“ протеже се на странама 252–280 и обухвата четири потпоглавља: 6.1 „Есеји о феминизму“ (стр. 254-270), 6.2 „Једно дописивање: фрагменти романа“ (стр. 271-275), 6.3. „Осећања и опажања“ (стр. 275-278) и 6.4. „Општи поглед“ (стр. 279-280). Закључак је изложен на странама 281–286, Библиографија на странама 287–304 а Биографија аутора на страни 305, после које следи Именски регистар на странама 306–320.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација Владимира Ђурића представља целовито и продубљено теоријско, критичко и аналитичко испитивање оних делова опуса истакнутих српских списатељица из прве половине двадесетог века који су јасно дефинисани контекстом француске културе, књижевности, уметности и филозофије. Аутор је у Уводу, најпре, као што се и очекује, свој докторски рад поставио у контекст претходних академских књижевно-историјских и културно-историјских истраживања француско-српских и француско-југословенских веза, да би потом истакао посебност угла који је у том контексту сам одабрао, а то је стваралаштво списатељица из прве половине двадесетог века. У то време стварале су и објављивале широко образоване полиглоткиње, умне и креативне жене као што су Исидора Секулић, Јелена Димитријевић, Ксенија Атанасијевић и Јулка Хлапец Ђорђевић. Свој рад потом позиционира и у односу на текстове који су о овим ауторкама објављени у феминистичком контексту часописа *Про Фемина* и *Генеро* крајем двадесетог века, као и у односу на истраживања у оквиру пројекта *Књиженство* почетком двадесет и првог века, којима је и сам Владимир Ђурић допринео у својству истраживача, што се може видети и на основу приложене библиографије његових радова објављених током истраживања за потребе докторске дисертације. У Уводу су јасно изнете и методолошке поставке дисертације, као и критеријуми за избор ауторки којима је истраживање посвећено. Родни критеријум женског стваралаштва је најопштији оквир ове дисертације, да би се потом као јасно методолошко упориште истакла теорија савремене компаратистике, у својству културно-историјског истраживачког апарата, а онда и теорија интертекстуалности, као теоријско, критичко и херменеутичко упориште. Избор ауторки образложен је самим циљем истраживања: код ауторки којима су посвећена целовита поглавља француски контекст је очигледан, наглашен и од суштинског је значаја за опус или делове опуса ових ауторки; код ауторки као што су Даница Марковић, Десанка Максимовић и Драга Илић, контекст француске културе је присутан у одређеној мери, па им је сразмерно том присуству посвећена и аналитичка пажња у овој дисертацији, док се ауторке попут Анице Савић Ребац, Милице Јанковић или Милке Жицине налазе у видокругу аутора, али у њиховим делима преовладавају везе са другим културама, попут немачке, енглеске или руске, а француски „моменат“ се назире само у минималној мери или у наговештајима. Прво поглавље има општи културно-историјски значај јер пружа увид у присуство интертекстуалних веза и интеркултурних додира у оригиналним радовима, преводима, новинским чланцима списатељица које су објављивале у дневној штампи и периодици у Србији прве половине двадесетог века. Тако ће аутор прво потпоглавље посветити Анђелији Поповић и Јелици Беловић Бернаджиковској, те њиховом познавању француске културне историје и космополитском, по духу, а компаратистичком, по методи, повезивању и упоређивању култура. Друго потпоглавље доноси приказ и анализу Библиографије жена писаца у Југославији из 1936. године, која представља сведочанство о франкофоном капацитету ауторки, као и о свести о значају франкофоније и повезаности француске и југословенске културе. Подједнако је значајна и аналитичка обрада синтетичког прегледа *L'oeuvre littéraire des femmes yougoslaves*, који је настао као резултат рада Конгреса Међународног савета жена, одржаног у Дубровнику 1936, у организацији Удружења универзитетски образованих жена у Југославији. На то се надовезује треће потпоглавље које

садржи приказ и анализу статуса и садржаја радова жена аутора у *Српском књижевном гласнику*, који је био водећи показатељ познавања ствари у свету. Владимир Ђурић у својим коментарима адекватно комуницира са радовима Драгише Витошевића, Јелене Новаковић и Леона Којена у вези са продукцијом *Српског књижевног гласника*. Следећа три потпоглавља садрже детаљну анализу француске инспирације у делима песникиња Данице Марковић, Драге Илић и Десанке Максимовић. Владимир Ђурић, као дипломирани филолог-мастер романиста, асистент на предметима из разних периода француске књижевности (од средњег века и ренесансе до савременог доба) на Департману за француски језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Нишу проницљиво открива и испитује како наглашене интертекстуалне везе, тако и скривене интертекстуалне алузије на француске писце од Вијона до Силија Придона, у делу Данице Марковић, баш као и посредно присуство Вињија, госпође де Стал, Шатобријана, Ламартина. Истовремено, комуницира са радовима који су остварени у оквиру пројекта *Књиженство* (2011-2017), као што је оригинални научни рад Снежане Калинић посвећен вези поезије Данице Марковић са поезијом Пола Верлена. Лиризам Десанке Максимовић аутор дисертације сагледава на позадини утицаја француског романтизма, у опозицији према Парнасовској школи, те у духовној блискости са Жаком Превером. Академски скрупулозно, Ђурић и овде читаоцу предочава одговарајуће познавање радова Радомира Константиновића, Јелене Новаковић, Душана Јањића. За франкофону традицију српске књижевности посебно је важно поглавље о збирци песама Драге Илић, написаних на француском језику и објављених под насловом *Harmonies* 1928. године код париског издавача Вијеа (Villier). У овом потпоглављу долази до изражаја не само уочавање интертекстуалних паралела у садржају и мотивима, већ и стилска анализа конкретних песничких решења у језику. Прво поглавље завршава се још једним освртом на *Српски књижевни гласник*, овога пута са акцентом на увођењу теоријске компаратистике Фернана Балденспергеа у хоризонт српских читалаца, 1931. године, из преводилачког и ауторског пера Нере Ђ. Прикелмајер, као и анализом социолошких, антрополошких и културно-историјских увида из есеја Властоја Алексијевића *Наша жена у књижевном стварању* из 1941. Цело друго поглавље има методолошки карактер и аутор у њему показује адекватну научну утемељеност у теорији компаратистике, од њених почетака код Фернана Балденспергеа (Fernand Baldensperger), преко Пола Ван Тигема (Paul Van Tieghem), К. Пишоа (Claude Pichois) и А. Русоа (André Rousseau) до савремених аутора као што су Пјер Бринел (Pierre Brunel) и Ив Шеврел (Yves Chevrel), те утемељивача француске имагологије Жан-Мари Кареа (Jean-Marie Carré) и Франсоа Гијара (Marius-François Guyard), а највише се ослања на Данијел-Анрија Пажоа (Daniel-Henri Pageaux), у чијим радовима је развијена савремена имагологија. У Ђурићевом видокругу су, очекивано, и историчар културе Жорж Диби (Georges Duby), као и теоретичар културе Цветан Тодоров (Tzvetan Todorov). У другом потпоглављу представљен је методолошки капацитет и значај основних имаголошких поставки и кључних појмова као што су: *књижевна слика, друштвено имагинарно, културни стереотипи, ментални ставови, литераризација, социјализација, транскултурација, културно укритање, дијалог култура, идентитет, алтеритет, логика имагинарног*. Показан је значај и потенцијал трансфера појмова из других дисциплина и у друге сродне хуманистичке науке као што су антропологија, етнологија, социологија. Треће потпоглавље на исти начин уводи теорију интертекстуалности и њене кључне термине, уз ослањање на релевантне радове Ролана Барта (Roland Barthes), Јулије Кристеве (Julia Kristeva) и Жерара Женета (Gérard Genette), као и Зорана Константиновића, Јелене Новаковић, Богдана Косановића, Адријане Марчетић, те менторке овог рада Зорице Бечановић Николић. Четврто потпоглавље на исти начин уводи треће методолошко упориште Владимира Ђурића, а то је феминистичка теорија и напосе гине критика, преко релевантних текстова Илејн Шоуволтер (Elaine Showalter), Ненси Милер (Nancy Miller), Биљане Дојчиновић и Магдалене Кох. Треће

поглавље је прво од четири централна дела рада и посвећено је вези опуса Јелене Димитријевић са француском културом и књижевношћу, као и паралелама које су у критици уочаване између Јелене Димитријевић и белгијског нобеловца Мориса Метерлинка (Maurice Maeterlinck), те француског позног романтичара Пјера Лотија (Pierre Loti). Троструки је фокус Владамира Ђурића на лик и стваралаштво Јелене Димитријевић: сагледава је прво биографски, као реалну жену, интелектуалку и светску путницу – истовремено склону традицији и феминизму, ма колико то на први поглед деловало противречно – и у вези са феминисткињама широм света, а нарочито диљем најшире схваћеног Оријента; потом као препознатљив лик госпођице Д'Ангулем у *Зони Замфировој* Стевана Сремца; и најзад као ауторку разуђеног опуса који садржи прозна, драмска, песничка и путописна остварења. Обимно треће потпоглавље (3.1 до 3.13) посвећује најпре проблему полифоног идентитета у делима Јелене Димитријевић (3.2), откривању и анализи француских момената у тој полифонији, као и двојству космополитског и националног, те односу Запада и Истока у идентитету ауторке и њених ликова. Потом полифонију критички и аналитички иситује у светлу дискурзивне интертекстуалности коју је Јелени Димитријевић омогућила лектира, а у којој значајно место заузимају француски аутори Прево, Шатобријан, Ламартин, Иго, Готје, Лоти, Флобер, Мопасан (3.3). Језичко-лексичке варијације француских речи и израза у роману *Нове* анализира из перспективе социјалне лингвистике (3.4), а уз Пажоов имаголошки појмовни апарат коментарише и испитује културну франкоманију јунакиња романа *Нове* (3.5), језичко-лексичким варијацијама је посвећена пажња и у вези са путописом *Седам мора и три океана*, као и са путописом *Писма* из Ниша о харемима (3.6). Проблем „друштвеног имагинарног“ на граници историјске реалности и књижевне фикције Ђурић испитује под насловом „Расин у Јерусалиму“ (3.7), потом следе анализе имплицитног интеретекста, дубинских аналогја, генетичких веза, анонимних формула, несвесних цитата како у прозној фикцији романа *Нове*, тако и у путописима (3.8). Сагледавање Јелене Димитријевић као „књижевно-историјске чињенице“ употпуњено је указивањем на њено присуство у француском *Речнику књижевности* Филипа Ван Тигема (Philippe Van Tieghem) из 1968 (3.9). У анализи стихова Јелене Димитријевић написаних на француском језику, који су нађени у необјављеној књижевној заоставштини, као и у случају анализе поезије Драге Илић, долази до изражаја романистичко познавање језика Владимира Ђурића (3.10), али и познавање француске ренесансне књижевности, о чему сведочи развијена упоредна анализа платонистичких својстава песме *Визија* Јелене Димитријевић и песме *Идеја* Жоакена Ди Белеа (Joachim du Bellay). Компаратистичко-имаголошка анализа путописа Јелене Димитријевић и путописа Шатобријана, Ламартина, Нервала, Готјеа и Флобера (3.11) спој је теорије и интерпретације и изведена је у виду мреже кључних тема и проблемских чворова: *homo viator* као преносилац култура и цивилизација (3.11.1), имагологија и егзотизам (3.11.2), алтеритет и интертекст у дијалогу (3.11.3), виђење Балкана и Србије код Ламартина и Готјеа (3.11.4), Шатобријанов егоцентризам и етноцентризам (3.11.5), феминизам и оријентофилија Јелене Димитријевић (3.11.6), слика Грчке код Јелене Димитријевић, Шатобријана, Ламартина и Нервала (3.11.7), слика Египта код Јелене Димитријевић, Шатобријана и Нервала (3.11.8), слике Свете земље код Јелене Димитријевић и француских путописаца (3.11.9), те компаратистички сагледане слике Либана (3.11.10) и Сирије (3.11.11). Компаратистичко-имаголошка анализа допуњена је и анализом путописа о Палестини, Сирији и Египту Десе Дугалић (3.11.12). Потпоглавље 3.12. тиче се паралеле између Пјера Лотија као аутора романа *Разочаране* (1906) и „женског, балканског“ Пјера Лотија, како неки виде ауторку романа *Нове* (1912) и може се сматрати и засебном компаратистичком студијом, усредређеном на интертекстуалну испреплетаност али и на специфичну испреплетеност фикције и реалности у вези са овим романима, њиховим ауторима и ликовима. Као што је потпоглавље о путописима донело екскурс о Деси Дугалић, потпоглавље о Пјеру Лотију

садржи екскурс о др Олги Палић као читатељки Пјера Лотија (3.12.2). Поглавље о Исидори Секулић одређено је оквирним концептом варијација и (ко)вибрација, међу којима се истиче Исидорина есејистичка и ерудитска интертекстуалност усмерена ка француској традицији (4.1), потом присуство савремене француске књижевне критике у Исидорином опусу (4.1.1), затим погледи на савремену француску књижевну продукцију (4.1.2), те на савремене књижевно-уметничке и културне додире (4.1.3). Друго потпоглавље је критичка анализа интертекстуалних аспеката уметничке прозе Исидоре Секулић (4.2), са посебним фокусом на роман *Бакон Богородичине цркве* (1919) и збирку прича *Сапутници* (1913). Интертекстуални лукови са француским ауторима испитани су и у фрагментима Исидоре Секулић (4.3). У поглављу о Исидори Секулић до изражаја долази, поред романистичке експертизе, и Ђурићево познавање релевантне србистичке литературе о канонској ауторки. За разлику од усмерености ка француској књижевности у опусима Јелене Димитријевић и Исидоре Секулић, поглавље о Ксенији Атанасијевић доноси интертекстуалну усмереност ка филозофији и моралистичкој књижевности. Владимир Ђурић анализира *Филозофске фрагменте*, *Метафизичке одломке* и *Етичке одломке*, Ксеније Атанасијевић и у њима трага за њеним француским сабеседницима: Паскалом, Ла Рошфукоом, Ла Бријером, Игоом, Бергсоном (5.1.), а затим се усредсређује на књигу *Блез Паскал – човек и мислилац* (5.2), као и на упоредно испитивање Декарта и Паскала, да би на крају анализирао њену новинарску активност, ангажоване текстове и схватање етике феминизма код К. Атанасијевић (5.3). Шесто поглавље о Јулки Хлапец Ђорђевић, прве жене доктора филозофије у Аустроугарској, тиче се статуса жена у модерној француској књижевности и култури и ту до изражаја долази Ђурићево интересовање за феномене полифоног идентитета и полиглосије, као и за феминистичке и социјалистичке идеје ове ауторке. Есејима о феминизму (6.1) аутор приступа културолошки, критички и аналитички, трагајући првенствено за проблемима и промишљањима проблема који су у вези са француском револуционарном традицијом, као и са француском филозофском и друштвеном теоријом. Будући да је Јулка Хлапец Ђорђевић у највећој мери феминистички ангажована ауторка, Ђурићево феминистичко и гинеоцентрично методолошко упориште вишеструко је примењено и развијено управо у овом поглављу, а посебно ваља вредновати његово утврђивање одређених сличности са француском теоријом стилски, а не нужно родно одређеног – *женског писма*, и пре него што је тај концепт постојао, као и са појмом *течног писма* развијеног у текстовима Биљане Дојчиновић. Такође је пажње вредно антрополошко и социолошко испитивање третмана жена и женских ликова, како у феминофобном, тако и у феминофилном тону у француској традицији, што је присутно у текстовима Јулке Хлапец Ђорђевић *passim*, а код Ђурића систематично издвојено, приказано и анализирано. Епистоларна проза Јулке Хлапец Ђорђевић дефинисана је као романескна фикционализација феминистичких назора ауторке (6.2) и преиспитана је у дијалогу са већ постојећом рецепцијом, нарочито у радовима Ксеније Атанасијевић и Магдалене Кох, а путописни „књижевни мозаик“ *Осећања и опажања*, критички је анализиран из имаголошке перспективе (6.3), са константним указивањем на интертекстуалне лукове. У Закључку су сажети сви кључни увиди који произлазе из претходно предочених теоријских, критичких и херменеутичких анализа.

VI Списак научних и стручних радова који су објављени или прихваћени за објављивање на основу резултата истраживања у оквиру рада на докторској дисертацији

1. Ђурић, В. (2012). „Између *l'image* и *le mirage*: статус француске културе у роману *Нове* и *Писмима из Солуна* Јелене Димитријевић“, *Књиженство – часопис за студије књижевности, рода и културе*, 2, Београд: Филолошки факултет (УДК 821.163.41.09 Димитријевић Ј. Оригинални научни чланак; ISSN 2217-7809). Доступно на:

2. Ђурић, В. (2013). „Теме љубави и пријатељства у Ла Бријеровим *Карактерима*“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, 4 (1), Крагујевац: ФИЛУМ, 579-588 (821.133.1-84.09 Ла Бријер Ж.; ISBN 978-86-85991-51-6).
3. Ђурић, В. (2013). „Библијски интертекст у путопису *Седам мора и три океана* Јелене Димитријевић“, *Књиженство – часопис за студије књижевности, рода и културе*, 3, Београд: Филолошки факултет (821.163.41.09-992 Димитријевић Ј. 801.73 Оригинални научни чланак; ISSN 2217-7809).

Доступно на: <http://www.knjizenstvo.rs/magazine.php?text=85>

4. Ђурић, В. (2013). „Слика Истока у путопису *Седам мора и три океана* Јелене Димитријевић и Ламартиновом *Путу на Исток*“, *Филолошки преглед*, 40 (1), Београд: Филолошки факултет, 43-59 (УДК 821.163.41.09-992 Dimitrijević J. 821.133.1.09-992 Lamartin A.; ISSN 0015-1807).
5. Đurić, V. (2013). „Les textes de Jelena Dimitrijević : une littérature nationale au carrefour du dialogue interculturel“, *DEAF 2 (Dire, Écrire, Agir en Français) : « La langue et la littérature à l'épreuve du temps »*, Actes du IIe colloque international, Крагујевац: FILUM, 87-98. (821.163.41.09 Dimitrijević J.; ISBN 978-86-85991-56-1).
6. Ђурић, В. (2014). „Фикција и истина у роману *Нове и Писмима из Солуна* Јелене Димитријевић“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, 5 (2), Крагујевац: ФИЛУМ, 535-544 (821.163.41.09 Dimitrijević J.; ISBN 978-86-85991-61-5).
7. Djuric, V. (2014). „L'image de la nature dans l'écriture camusienne“, *Revue d'Études Françaises*, Actes du colloque international étudiant, « Camus au 21e siècle », N^o hors série, Budapest : ELTE, 69-75 (ISSN : 1416-6399).
8. Đurić, V. (2014). „L'autofiction dans les *Confessions* de Milica Janković: le pacte autobiographique, oxumorique ou/et générique ?“, *Penser l'autofiction: perspectives comparatistes / Preispitivanja: autofikcija u fokusu komparatistike*, Sous la direction / Priredile Adrijana Marčetić, Isabelle Grell, Dunja Dušanić, Београд: Filološki fakultet, 259-270 (821.163.41.09-312.6 Јанковић М.; ISBN 978-86-6153-194-1).
9. Ђурић, В. (2014). „Жена на друштвеној маргини у роману *Нове и Писмима из Солуна* Јелене Димитријевић“, *Језик, књижевност*,

маргинализација: зборник радова. Књижевна истраживања, Ниш: Филозофски факултет, 507-516 (УДК 821.163.41.09 Димитријевић Ј.; ISBN 978-86-7379-324-5).

10. Ђурић, В. (2015). „Филозофски дискурс Ксеније Атанасијевић: књижевност, метафизика и етика“, *Језик, књижевност, дискурс: зборник радова. Књижевна истраживања*, Ниш: Филозофски факултет, 107-117 (УДК 821.163.41.09-83:1 81'42:1; ISBN 978-86-7379-368-9; COBISS.SR-ID 214564108).
11. Đurić, V. (2015). „Le sentiment de la nature dans les textes de Milica Janković et des auteurs français“, *LES ÉTUDES FRANÇAISES AUJOURD'HUI (2014) : Pourquoi étudier la grammaire ? Théories et pratiques/La Nature, mère ou marâtre : représentation, concepts et leur puissance contestataire dans les littératures de langue française*, Beograd: Filološki fakultet, 537-548 (ISBN 978-86-615-3293-1).
12. Đurić, V. (2016). « Ksenija Atanasijević en dialogue avec la pensée philosophique française : Levinas, Derrida, Ricœur », *LES ÉTUDES FRANÇAISES AUJOURD'HUI (2015) : Tradition et modernité*, Niš : Filozofski fakultet, 263-270 (CDU 821.163.41.09-83 Atanasijević K.821.133.1.09:17 1:930.85(44)“19”, ISBN 978-86-7379-417-4, COBISS.SR-ID 224501004).
13. Ђурић, В. (2016). „Филозофија и књижевност у творби идентитета и алтеритета“, *Philologia Mediana*, год. VIII, бр. 8, Ниш: Филозофски факултет, 411–426 (УДК 82:130.2 81:1, ISSN 1821–3332, COBISS.SR-ID 171242508).
14. Ђурић, В. (2016). „Време и (при)казивање у Ђул-Марикиној приказњи Јелене Димитријевић“, *Прича*, год. X, бр. 36, Београд: Књижевно друштво „Свети Сава“, 194–200 (ISSN 1820-5909, COBISS.SR-ID 144590860).

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Полазећи од савремене француске компаратистичке и имаголошке теорије и литературе на којима она почива, као свом првом методолошком упоришту, те теорије интертекстуалности Ролана Барта, Јулије Кристеве и Жерара Женета, као другом методолошком упоришту, а феминистичке теорије и гинеоцитике, као трећем, Владимир Ђурић је пружио систематично, културно-историјски релевантно истраживање стваралаштва српских списатељица у првој

половини двадесетог века. Установио је, условно речено, три врсте присуства француског контекста у стваралаштву српских списатељица: 1. француска култура је подразумевани контекст, али присутан само у траговима и наговештајима код ауторки окренутих другим европским културама, као што су Аница Савић Ребац, Милица Јанковић и Милка Жицина, 2. француски контекст присутан је и препознатљив, и као стилски утицај и као интертекстуални фон – али не систематски и ерудитски – код песникиња Данице Марковић, Десанке Максимовић и Драге Илић, и најзад, 3. присутан је као доминантно или једно од доминатних стваралачких упоришта, те као израз франкофоне и фаранкофилне ерудиције и интертекстуалне дијалогичности у делима четири ауторке којима су посвећена четири стожерна поглаваља дисертације: Јелене Димитријевић, Исидоре Секулић, Ксеније Атанасијевић и Јулке Хлапец Ђорђевић. Као резултати истраживања могу се истаћи детаљно и поуздано установљени интертекстуални моменти у делима одабраних ауторки; критичке имаголошке анализе рецепције француске књижевности и културе у делима четири ауторке; стилско-типолошке анализе апропријације књижевних поступака, тема, мотива; социо-лингвистичке анализе језичких/лексичких обрта; анторополшко-етнолошке анализе француских, балканских, оријенталних друштвених и културних модела; као и критичко, дијалогско и полемичко преиспитивање интегрисаности тековина француске традиције у делима одабраних ауторки.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација Владимира Ђурића „Стваралаштво српских списатељица прве половине дваесетог века и контексту француске књижевности и културе“ оригиналан је научни рад који је изведен у складу с високим методолошким стандардима друштвено-хуманистичких наука и ужих научних области Наука о књижевности и Романистика. Рад за своје полазиште има јасно изложене хипотезе које су наведене у горњем приказу садржаја и у оквиру вредновања појединачних делова рада. Хипотезе су промишљено, критички, теоријски и херменеутички преиспитане и развијене у доследно изведене закључке. Према одабраним теоријским упориштима компаратистичке теорије и имагологије, теорије интертекстуалности, те феминистичке теорије и гинеокритике, аутор се односи креативно и иновативно, што показује у сопственим тумачењима дела Јелене Димитријевић, Исидоре Секулић, Ксеније Атанасијевић и Јулке Хлапец Ђорђевић *passim* њихових опуса, али и у анализи поезије Данице Марковић, Десанке Максимовић и Драге Илић. Докторска дисертација Владимира Ђурића је попунила важну област у иначе веома развијеном компаратистичком мозаику испитивања културних веза између француске и српске културе утолико што у фокусу има јасно одређени оквир женског књижевног и филозофског стваралаштва у првој половини двадесетог века. Као што у општем теоријском оквиру доказује познавање француске теорије компаратистике и посебно имагологије Данијел-Анрија Пажоа, као и теорија интертекстуалности Ролана Барта, Јулије Кристеве и Жерара Женета, те гинеокритике Илејн Шоуволтер и Ненси Милер, и креативно примењује њихове концепте у својим анализама, тако показује и дужно познавање литературе о српским списатељицама којима је посветио рад, а нарочито компаратистичке, књижевно-историјске и књижевно-критичке, те херменеутичке радове Зорана Константиновића, Радомира Константиновића, Драгише Витошевића, Јелене Новаковић, Богдана Косановића, Јована Деретића, Леона Којена, Адријане Марчетић, Мирка Магарашевића, као и феминистичке приступе одабраним ауторкама Биљане Дојчиновић, Магдалене Кох, Славице Гароња, Слободанке Пековић, Светлане Слапшак, Љиљане Вулетић, Ане Стјеље, и са њима успоставља одговарајући дијалогски однос. Посебно ваља истаћи интердисциплинарни карактер ове дисертације у којој се остварује преплитање романистике, као матичне дисциплине Владимира Ђурића и уже научне области у оквиру које обавља академске дужности асистента на предметима из историје француске књижевности на Филозофском

факултету Универзитета у Нишу, те србистике, књижевне теорије и компаратистике, и феминистичке теорије, којима се бави као истраживач на пројекту *Књиженство*, а потом и филозофске теорије, о чему сведочи поглавље о радовима Ксеније Атанасијевић, и најзад антропологије, етнологије и социологије, са којима се преклапа имагологија као компаратистичка теорије културе. Композиција рада је прецизно осмишљена и доследно изведена, до резултата истраживања је довела минуциозна и проницљива анализа, а закључци су изведени јасно, прегледно, теоријски поткрепљено, критички преиспитано и херменутички убедљиво.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже да се докторска дисертација Владимира З. Ђурића „Стваралаштво српских списатељица прве половине двадесетог века у контексту француске књижевности и културе“ прихвати и да се кандидат упути на усмену одбрану.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. Др Зорица Бечановић Николић, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, ментор

2. Др Биљана Дојчиновић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду

3. Др Магдалена Кох, ванредни професор Института словенске филологије Универзитета Адам Мицкијевич у Познању

4. Др Милица Винавер Ковић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду